

NÁCHODSKÉ

MUZEJNÍ NOVINY

JAR 2025

VÝZKUM
V ULICI
U ZÁZVORKY
str. 4–5

MUZEÁ
V DIGITÁLNÍM
VĚKU
str. 7

ZE ZEMINY
DO VITRÍNY
str. 10

CESTA DO
PRAVĚKU
NÁCHODSKA
str. 13

Rok 2024 se v Muzeu Náchodska nesl ve znamení oslav významného jubilea – 770 let od první písemné zmínky o městě Náchodě. Připravili jsme řadu výstav, přednášek i dalších akcí, které toto výročí připomněly. Ani v roce 2025 však nebudeme zahálet a připravíme kulturní program plný zajímavých výstav a projektů.

Ve Výstavní síni v Náchodě je k vidění výstava „Goldschmid a Hartman: Stavební inženýři a stavitelé v Náchodě“, která prezentuje činnost významné náchodské firmy hlavně v období první republiky. Na její přípravě jsme pracovali s externími autory již od roku 2024, kdy probíhaly odborné rešerše, získávání a zpracování historických materiálů a plánů a došlo také k plánování instalace. (Více se dozvíte na straně 12.)

Na letošní rok chystáme rovněž rozsáhlou archeologickou výstavu, která představí unikátní nálezy z výzkumů prováděných při silničních stavbách v regionu. Návštěvníci budou mít jedinečnou příležitost nahlédnout do minulosti prostřednictvím artefaktů z období pravěku až po raný středověk, jež by jinak zůstaly ukryté v zemi. (Více si přečtete na straně 13.)

Velký zájem v loňském roce vzbudily i naše edukační programy, které hojně navštěvovaly školy z celého regionu. Věříme, že tento trend bude pokračovat i v roce 2025 a budeme moci přivítat další žáky a studenty, kterým zábavnou a interaktivní formou přiblížíme historii a kulturu našeho regionu.

Jedním z významných kroků minulého roku bylo naše aktivní zapojení do projektu Erasmus+ ve spolupráci s Královéhradeckým krajem. Díky tomu naši zaměstnanci absolvovali inspirativní výjezdy do finského muzea Vapriikki v Tampere a berlínského DDR Museum. Tento projekt nám přinesl cenné poznatky z oblasti inovativního a kreativního vzdělávání a využívání digitálních technologií, které budeme moci využít v naší další činnosti. V projektu plánujeme pokračovat i v následujícím období.

Dalším významným milníkem pro naše muzeum bylo zřízení digitalizačního pracoviště, které u nás vzniklo díky spolupráci s Muzeem východních Čech v Hradci Králové. Tento krok nám umožní přiblížit historické artefakty širší veřejnosti a nabídnout

nový způsob poznávání regionální historie. Na našich webových stránkách se v budoucnu chystáme spustit online prezentaci sbírek. (Více o digitalizaci se dozvíte na straně 7.)

Plánujeme rovněž pokračování projektu Živoucí pomezí. V rámci něho jsme vloni realizovali šest workshopů v krajině Kladského pomezí a Broumovska, které se těšily velkému zájmu. Proto připravujeme jejich pokračování, jež bude zahájeno již na konci dubna a je určeno pro širokou veřejnost. (Více si můžete přečíst na straně 14.)

V letošním roce si také připomeneme výročí 80 let od konce druhé světové války prostřednictvím výstav v Náchodě a Hronově. Tyto expozice nabídnou pohled na závěrečné události válečných let v našem regionu a přiblíží osudy tehdejších obyvatel.

A to není vše! Další zajímavé akce a výstavy, které pro vás připravujeme, naleznete v přehledu na straně 14. Budeme se těšit na setkání s vámi na některé z akcí. Další novinky vám přineseme v podzimním vydání muzejních novin.

Tomáš Menec

HISTORICKÉ OKÉNKO

Jarmila Hassan Abdel Wahab | 3

ARCHEOLOGIE

Záchranný archeologický výzkum v ulici U Zázvorky v Novém Městě nad Metují | 4

KNIHOVNA

Archeologické publikace v knihovních fondech Muzea Náchodska | 6

DIGITALIZACE

Muzea v digitálním věku | 7

Na titulní straně si můžete prohlédnout vyobrazení Krajské brány v Novém Městě nad Metují, která byla v roce 1874 zbořena. Stála v dnešní ulici U Zázvorky vedle stejnojmenné kamenné věže, na níž dnes můžete toto vyobrazení od akademického malíře Jiřího Škopka vidět.

PRO DĚTI

Cesty archeologie | 8

Z MUZEJNÍHO DEPOZITÁŘE

Ze zeminy do vitríny | 10
Nákup položek numismatického charakteru | 11
Rychtářská práva | 11

NAVŠTIVTE NÁS

Goldschmid a Hartman | 12
Cesta do pravěku Náchodska | 13
Nová divadelní expozice pro rodiny s dětmi | 14
Živoucí pomezí | 14
Akce a výstavy | 15

(17. dubna 1917 – 24. dubna 1996)

Její náhrobek s exotickým jménem jistě udiví nejednoho návštěvníka boušínského hřbitova. Zájemcům o místní dějiny je tato operní sólistka a svérázná hybatelka místního kulturního života známa. I tak se vyplatí připomenout její téměř románový osud širší veřejnosti.

Podíváme-li se dnes na fotografii mladé operní sólistky vystupující pod jménem Jarmila Kristenová, dýchne na nás atmosféra prvorepublikových filmů. S barrandovskými hvězdami sdílela Jarmila Kristenová nejen krásu a talent, ale také pohnutý osud.

Narodila se jako Jarmila Krzywá do pražské hudební rodiny, která však měla kořeny v našem kraji. Na operních jevištích se jako Miluška Krzywá objevila už v dětském věku. V Madam Butterfly vystoupila den před svými pátými narozeninami. Státní konzervatoř hudby v Praze absolvovala s výborným prospěchem. Na doporučení přátel pak studovala dál v rakouském Salcburku, a tak se dostala k zahraničnímu angažmá. V roce 1943, kdy působila v opeře v rakouském Klagenfurtu, dokonce pomáhala slovinským partyzánům, které zásobovala léky a obvazy.

Po válce se stala sólistkou pražského Divadla 5. května (dnes Státní opera). Vrchol její kariéry spadá do let 1946 až 1950, kdy trvale působila v dnešním Národním divadle Brno. Na počátku padesátých let však byly její zahraniční výjezdy trnem v oku úřadům i politicky uvědomělým kolegy. J. Kristenová se proto provdala za rakouského obchodníka Josefa Schneidera. Sňatek chápala jako čistě formální. Ovšem její manžel jí zakázal vystupovat mimo Vídeň. I tak podnikla turné po Dánsku a Norsku.

Od tohoto momentu začali muži v jejím životě hrát negativní roli. Po rozvodu prožila romantickou lásku s více jak o třicet let starším, kultivovaným egyptským pašou Muhammadem Hassanem Abdel Wahab. Dokonce souhlasila s tím, že se stane jednou z jeho čtyř žen. Po vypuknutí Suezské krize roku 1956 ale její nový manžel ztratil politický vliv. Jeho zdraví se navíc zhoršilo a hrozilo, že by se po jeho smrti musela stát ženou jeho mladšího, násilnického bratra.

RÁDA INVESTOVALA DO STAROŽITNOSTÍ A VYBUDOVALA JAKÉSI SOUKROMÉ MUZEUM

Není divu, že se po tolika životních peripetích rozhodla odejít k příbuzným, kteří žili ve Zlíči u České Skalice. Prožila ještě třetí a opět nešťastné manželství, než roku 1975 zakoupila bývalou faru ve Studnici (původně tvrz). Právě tehdy přišla snad nejpozoruhodnější etapa jejího života. Živila se jako učitelka zpěvu v lidových školách umění v Náchodě a později v Novém Městě nad Metují. Soukromě učila hře na klavír a cizím jazykům (ovládala jich šest). Pustila se do náročné rekonstrukce studnické fary, podrobně a s láskou studovala místní dějiny. Z její korespondence je patrné nevšední zaujetí pro šlechtický rod Straků z Nedabylic, jenž držel studnickou tvrz, či postavu obrozeneckého historika a kněze Josefa Myslimíra Ludvíka, který faru obýval.

Ráda investovala do starožitností a vybudovala jakési soukromé muzeum. Ačkoli chtěla tyto umělecky hodnotné předměty odkázat útluku pro opuštěné psy, případně nakonec dnešnímu Muzeu Náchodska. I když se tyto exponáty ne vždy vztahují k našemu regionu, tvoří nespočet obrazů historických osobností, starožitný i exotický nábytek, šperky či hodiny cenný příspěvek do sbírky našeho muzea.

Mgr. Petr Šmíd

Úprava expozice

Expozice Dějiny Náchoda a Náchodska v Broučkově domě se po více než dvaceti letech dočkala částečné úpravy.

Již v roce 2024 přibyla sekce věnovaná zakladateli muzea Janu Karlu Hrašemu a letos na jaře ji doplnily další tematické celky. Návštěvníci nyní uvidí upravenou část o rodu Kuronských a Zaháňských, významných regionálních spisovatelích, majitelích náchodského panství z rodu Schaumburg-Lippe, revolučním roce 1848 i prusko-rakouské válce roku 1866. Expozice se také rozrostla o interaktivní prvky a nová odpočinková místa, která zpříjemní návštěvu muzea.

Broučkův dům v Náchodě můžete navštívit od čtvrtka do neděle od 10.00 do 12.00 a od 13.00 do 17.00. V červenci a srpnu je navíc otevřeno denně mimo úterý ve stejné časy.

Záchranný archeologický výzkum v ulici U Zázvorky v Novém Městě nad Metují

Rekonstrukce ulice U Zázvorky v Novém Městě nad Metují přinesla překvapivé archeologické objevy. Pod současnými povrchy byly odhaleny pozůstatky historické dlažby, odvodňovacích kanálků a dokonce i základy někdejší Krajské brány. Nejstarší nálezy však sahají až do pravěku, kdy zde existovalo hradiště kultury popelnicových polí.

Málokdy se archeologům podaří zkoumat místo, u kterého alespoň přibližně vědí, co naleznou. Většinou je pohled pod povrch terénu velké překvapení. Taková situace nastala na jaře minulého roku, kdy Nové Město nad Metují realizovalo dlouho plánovanou rekonstrukci ulice U Zázvorky zahrnující úpravu již nevyhovujících povrchů silnice, chodníků, veřejného osvětlení, kanalizace a inženýrských sítí a sanaci přiléhající stěny Základní umělecké školy.

Ulice U Zázvorky vstupuje od severu na Husovo náměstí – historické centrum a nejstarší část města – a spolu s ulicí Českých bratří ústí na jižní straně náměstí tvoří dvě nejdůležitější přístupové cesty. Nové Město nad Metují bylo nově založeno tzv. na zeleném drnu roku 1501 Janem Černčickým z Černčic a Kácova na výrazné skalnaté ostrožně chráněné ze tří stran poměrně hlubokým údolím a protékající řekou Metují. Dne 10. srpna toho roku zde vlastnoručně položil základní kámen v prostoru mezi zemskou bránou a věží Zázvorkou.

Díky této výrazné a chráněné poloze vzniklo v mladší době bronzové a starší době železné na místě dnešního Husova náměstí hradiště tzv. kultury popelnicových polí. Některé mlhavé povědomí o tom, že zde stá-

valo, muselo přetrvat ještě dlouho po jeho zániku, protože původně neslo město název Nové Hradiště nad Metují. Doklady o pravěkém osídlení známe díky předešlým archeologickým výzkumům, které byly provedeny při rekonstrukci náměstí, ovšem kvůli předchozí stavební činnosti byly archeologické památky značně porušeny. Kromě nemovitých památek v podobě pozůstatků sídlištních objektů a movitých artefaktů zahrnujících především keramiku můžeme snad do tohoto období zařadit i vybudování nebo alespoň využívání příkopu, který hradiště chránil na severní straně, právě v místech, kde v ulici U Zázvorky stávala městská brána s věží, a který se v renesanci stal součástí mohutného městského opevnění.

Příhodný terén okolí Nového Města přitahoval lidi již odpradávná. Jen pár set metrů vzdušnou čarou severovýchodním směrem od centra přes údolí Metuje leží další výrazná výšinná poloha nesoucí pomístní název „Hradiště“, kde nacházíme doklady o pravěkém osídlení ještě bohatší. Nejintenzivněji bylo hradiště osídleno opět v mladší a pozdní době bronzové, kdy vzniklo i opevnění. Nálezy však dokládají přítomnost lidí již v době kamenné, starší době železné, mladší době železné, kdy zde sídlili Keltové i v následující době římské patřící již Germánům. Nechybí ani nálezy ze středověku.

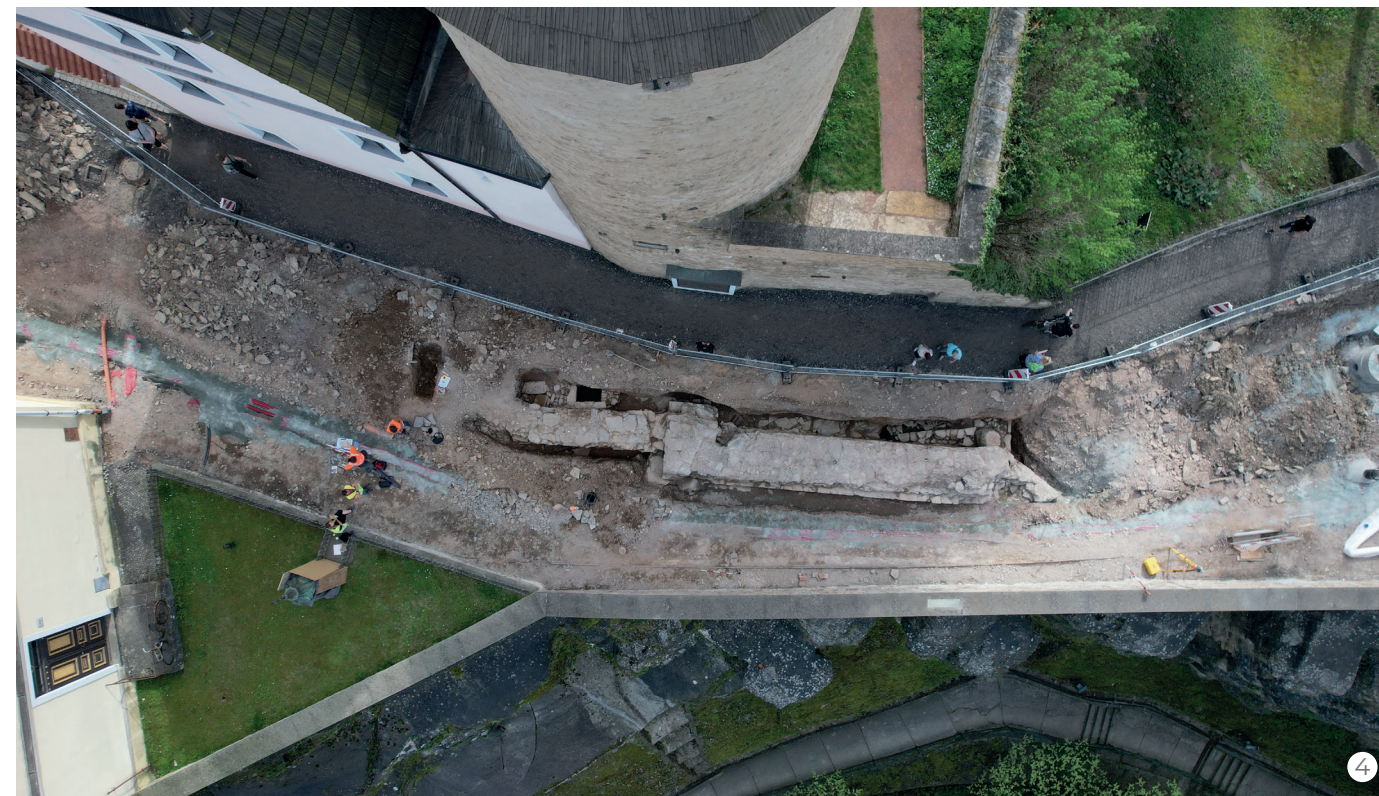
Ale zpátky k Novému Městu a ulici U Zázvorky. Bohužel již roku 1526 město vyhořelo, ale díky tomu dostala zástavba jednotný a pravidelný renesanční ráz, který si udržela dodnes. Město bylo obehnané mohutnou hradbou, jejíž součástí byly dvě brány s věžemi střežící přístup na náměstí. Jižní Horská brána byla zbořena v roce 1904 (obr. 1) a severní Krajská brána, která přetínala ulici U Zázvorky a přiléhala ke stejnojmenné věži, byla zbořena v roce 1874 kvůli lepší průjezdnosti centrem. Z doby před jejím zbořením máme kresby i fo-

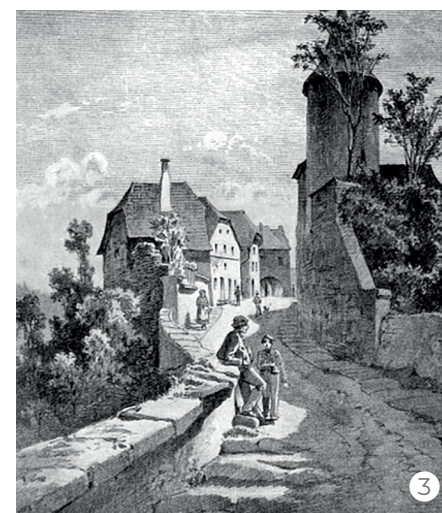
tografie toho, jak brána vypadala v 19. století (obr. 2). Podle toho, co víme ze starých záznamů a vyobrazení, se jednalo o poměrně velkou, patrovou budovu s průjezdem těsně přimknutým k tělesu věže a opevnění, kterou tvořilo několik místností sloužících jako strážnice, ale i jako místo pro výběr mýta.

PO SEJMUTÍ ASFALTOVÉHO POVRCHU SE VELMI BRZY OBJEVILY RŮZNÉ KAMENNÉ KONSTRUKCE

A co tedy bylo skutečně nalezeno? Po sejmutí asfaltového povrchu vozovky a v některých místech i starších žulových kostek se velmi brzy objevily různé kamenné konstrukce. Za pomoci specializované archeologické firmy došlo k jejich očištění a odkrytí tak, jak to dovolovaly stavební práce a terénní podmínky. V jižní, nejužší části ulice, která ústí na náměstí, byly nalezeny fragmenty kamenné štetové dlažby vyskládané z poměrně velikých břidlicových kamenů kladených na výšku. To mělo za cíl zvýšit odolnost tohoto poměrně měkkého kamene a také zmenšit mezery mezi nimi. Tato dlažba byla zachována v pruhu uprostřed silnice

v délce pouze asi 20 m a maximální šířce nepřesahující 3 m. Po stranách byl původní terén již mnohokrát narušen různými stavebními zásahy. Tato dlažba byla zdokumentována a rozebrána. Jelikož jsou staré dlažby ideálním místem, kde je možné najít drobné zapadlé a ztracené předměty, které ji mohou datovat, byl zde proveden také průzkum pomocí detektoru kovů. Přestože nálezy nebylo mnoho, několik drobných mincí a podobnost konstrukce s důležitými cestami budovanými za Rakouského císařství umožňují datování této fáze dlažby snad do první poloviny 19. století (obr. 3).

Po odstranění těchto kamenů a vrstvy navázek se překvapivě objevila další, starší dlažba, jejíž konstrukce byla rozdílná. Tvořily ji menší říční valouny, mezi nimiž bylo nalezeno několik drobných stříbrných mincí,

které v současné době podstupují čištění a konzervaci. Zajímavým prvkem v této dlažbě byl nálezy odpadního a odvodňovacího kanálku procházejícího středem ulice, který byl tvořen z plochých kamenů a těmi většími byl i zakryt. Takováto kanalizace nebyla ve městech na přelomu středověku a novověku obvyklá a svědčí o dobrém plánování a prozíravosti při založení Nového Města. Ostatně takových kamenných odvodňovacích kanálů a šachet bylo při výzkumu nalezeno více. Vzhledem k malému počtu datovatelných nálezu nemůžeme přesně určit stáří této dlažby, ale je možné, že jde o původní úpravu z doby založení města.

V severním prostoru ulice, mezi vstupem do ulice Na Zadomí a věží, kde dříve stávala brána, bylo staré zdivo objeveno téměř okamžitě po odstranění moderního povrchu. Jednalo se opět o velké ploché lícované kameny spojené maltou tvořící přibližně uprostřed komunikace obdélníkovou konstrukci. Zeď byla pečlivě vypreparována až do hloubky, kam dovoloval stavební záměr, poté byla očištěna a zdokumentována kresbami, fotograficky, včetně leteckých snímků (obr. 4) a byl vytvořen i 3D model. Pečlivá dokumentace byla nutná, protože současnou stavbou zanikly poslední zbytky základů důležité památky.

Zeď byla interpretována jako základ věže, kde na straně blíže k věži tvořila průjezd a na straně druhé byla součástí vnitřních prostor stavby. Zajímavým nálezem byly dva kó-

nické pískovcové sloupky umístěné na rozích obou vstupů do průjezdu brány, které sloužily patrně jako nákolníky, tedy jako patníky chránící rohy budov před poničením koly projíždějících povozů. Ironické je, že podle záznamů z 19. století byly tyto ochranné architektonické prvky častou příčinou nehod právě povozů a kočárů.

Během výzkumu bylo nalezeno překvapivě málo keramiky. Jednalo se o zlomky nádob, glazovaných i neglazovaných, datovaných do širokého rozmezí od 16. do 19. století. Zajímavý a nečekaný nálezy byl učiněn při sanaci zdi Základní umělecké školy, kde byl v malé mezeře mezi samotnou stěnou a starším výkopem pro kabeláž a kanalizací objeven zbytek pravěkého objektu nebo kulturní vrstvy tvořený výrazně černou humusovitou hlinou. Celý „objekt“ byl asi 10 cm široký, 3–4 m dlouhý a jeho dochovaná hloubka nepřesahovala 8 cm! I přes tyto miniaturní rozměry zde bylo získáno několik desítek střepů nádob s leštěným a někdy rytím zdobeným povrchem náležejícím do starší doby železné, kterou označujeme jako dobu halštatskou (přibližně 800–400 př. n. l.).

Lze tedy říci, že přestože se částečně vědělo, co lze pod povrchem nalézt, výzkum v ulici U Zázvorky přinesl nové poznatky a překvapení o podobě Nového Města nad Metují a jeho fungování a pomohl zachovat alespoň částečně poslední stopy mizějící městské brány.

Mgr. Miroslav Pleska

Archeologické publikace v knihovních fondech Muzea Náchodska

Jelikož odborná muzejní archeologická činnost není pochopitelně možná bez patřičného zázemí, jež poskytuje mimo jiné knihovna, nepřekvapí, že je v knihovních fondech Muzea Náchodska uloženo množství publikací týkajících se archeologie.

Co se týče obecných archeologických prací, nacházíme ve fondu starší příruční knihovny (signatura PŘ.) např. dvě publikace od zakladatele české moderní archeologie Lubora Niederleho (1865–1944) – *Rukověť české archeologie* (sepsáno spolu s Karlem Buchtelou; Praha 1910) a *Rukověť slovanské archeologie* (Praha 1931). Dále můžeme v tomto fondu nalézt knihu *Rukověť slovan-ské archeologie: počátky Slovanů a jejich kultury* (Praha 1966), a to od zakladatele odborné archeologie na Slovensku Jana Eisnera (1885–1967) nebo dvě monografie od významného českého archeologa Karla Skle-náře – *Památky pravěku na území ČSSR: od lovců mamutů ke státu Přemyslovců* (Praha 1974) a *Slepé uličky archeologie* (Praha 1977).

Ve fondu starší příruční knihovny se vyskytují také publikace věnující se archeologii v rámci moravského kontextu, např. *O pokoleních skrče-ných koster na Moravě: podle stavu dosavadního bádání a vlastních výzkumů. Sv. 1. Pokolení skrčkův s kulturami mladší doby kamenné* (Inocenc Ladislav Červinka, Kojetín na Hané 1916) nebo *Numerický kód moravské malované keramiky: pro-*

blémy deskripce v archeologii (Vla-dimír Podborský, Brno 1997). Fond PŘ. v sobě ukrývá i jednu regionální práci věnující se archeologii – *Nálezy před-historické v kraji královéhradeckém* (Josef Duška, Hradec Králové 1898).

Zajímavé publikace týkající se archeologie se zaměřením na region jsou uloženy v historickém fondu knihovny Muzea Náchodska (fond Mz), přičemž lze zmínit např. knihu *Oživlá krypta* (Vojtěch Paul, Jaro-měř 1924) pojednávající o nálezech hrobů v kryptě kostela sv. Mikuláše v Jaroměři, nebo publikaci *40 let Archeologického a muzejního spolku v Hořicích v Podkrkonoší* (red. Josef Špringer, Hořice v Podkrkonoší 1927).

Knihy s touto tematikou můžeme dále nalézt ve studijním knihovním fondu (signatura I), jenž slouží zejmé-na potřebám odborných pracovníků a kurátorů Muzea Náchodska. Jed-ná se např. (z hlediska vztahu mu-zeologie a archeologie) o důležitou práci českého muzeologa Zbyňka Stránského (1926–2016) s názvem *Archeologie a muzeologie* (Brno 2005) nebo o příručku seznamující se zá-kлады archeologie – *Kde bydlely Ve-nuše: o řemesle zvaném archeologie*

(Josef Havel – Jan Kovařík – Michal Novotný, Praha 1989). Ve studijním fondu se také nacházejí publikace věnující se archeologii v rámci teri-toriálního kontextu Královéhradec-kého kraje – *Lochenice: z archeolo-gických výzkumů na katastru obce* (Miroslav Buchvaldek – Jiří Zeman, Praha 1990) a *Hmotná kultura šlech-tických sídel severovýchodních Čech: každodennost ve středověku pohle-dem archeologie* (Pavel Drnovský, Červený Kostelec 2018).

Nejzajímavější práce z hlediska od-borné muzejní archeologické čin-nosti jsou zahrnuty ve specializo-vaném fondu (signatura R), jehož nejdůležitější součástí tvoří regionál-ní literatura. Zmíňme např. knihu *Starší doba kamenná ve východních Čechách: starý, střední a mladý pa-leolit* (Petr Čechák, Hradec Králo-vé 2019), publikace *Východočeská halštatská pohřebiště* (Vít Vokolek, Pardubice 1999) a *Neolit ve východ-ních Čechách: případová studie jeho mladšího vývoje* (Pavel Burgert, Praha 2019) nebo dvě monografie Matouše Holase věnující se arche-ologii prusko-rakouské války 1866 – *Archeologie prusko-rakouské války* (Červený Kostelec 2019) a *Svědectví válečné krajiny: výsledky interdiscip-linárního výzkumu východočeských bojišť z prusko-rakouské války roku 1866* (Červený Kostelec 2023).

Knihovní fondy Muzea Náchodska nabízejí i výtisky řady tematicky za-měřených archeologických časopisů. Ze starších jmenujme např. *Památky archeologické, Výzkumy v Čechách, Věstník československých muzeí a spolků archeologických nebo Pa-mátky archaeologické a místopisné*. V současnosti muzejní knihovna pra-videlně odebírá periodika *Archeo-logické rozhledy* a *Archeologie vý-chodních Čech*.

V rámci oboru archeologie má tedy knihovna Muzea Náchodska rozhod-ně co nabídnout a prostory její bada-telny poskytují solidní základnu pro jakékoliv archeologické bádání.

Mgr. Jakub Benko

Muzea v digitálním věku

Muzea dnes čelí mnoha výzvám, mezi které patří i využití moderních technologií. V Muzeu Náchodska jsme proto zřídili digitalizační pra-coviště, které nám umožňuje převádět sbírkové předměty do digi-tální podoby a zpřístupnit je široké veřejnosti prostřednictvím online platforem.

Proměny dnešního světa s sebou při-náší nové úkoly a výzvy, jimž musí při své práci čelit také muzea a jiné kul-turní instituce.

Nová definice muzea, přijatá na kon-ferenci ICOM (Mezinárodní rada mu-zeí) v Praze 2022, říká: „Muzeum je stálá nezisková instituce ve službách společnosti, která odborně zpraco-vává, sbírá, konzervuje, interpretu-je a vystavuje hmotné i nehmotné dědictví. Muzea jsou otevřená ve-řejnosti, přístupná i inkluzivní. Pod-porují a rozvíjejí rozmanitost a udrži-telnost, fungují a komunikují eticky, profesionálně a za účasti různých komunit. Nabízejí rozličné podně-ty pro vzdělávání, potěšení, reflexi a sdílení vědomostí.“

Využití moderních digitálních tech-nologií ovlivňujících celou společ-nost je jedním z úkolů, s nimiž se muzea musí v dnešní době vypořá-dat, pokud je chtějí efektivně a tvůr-čím způsobem využívat k naplňová-ní svých cílů. Velmi narostla zejména potřeba digitalizovat muzejní sbírky, a to nejen v režimu 2D, ale také v ob-lasti 3D digitalizace, která umožňuje vytvoření věrohodné kopie sbírkové-ho předmětu.

Na základě dotačního projektu Di-gitalizace muzeí a galerií z Národ-ního plánu obnovy došlo v Muzeu Náchodska ke zřízení digitalizačního pracoviště, které funguje v budově ředitelství na Masarykově náměstí v Náchodě. Digitalizační pracoviště je vybaveno moderní skenovací, fo-tografickou a výpočetní technikou, díky níž dokáže muzeum vlastními silami digitalizovat značnou část svých sbírkových předmětů. Digita-lizaci sbírkových a jiných předmětů

provádí sbírkové oddělení, respek-tive pracovník pověřený digitalizací v koordinaci s kurátory příslušných fondů Muzea Náchodska. Digitalizá-tor zároveň zastává funkci fotografa a dokumentátora.

VYUŽITÍ MODERNÍCH DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ JE JEDNÍM Z ÚKOLŮ, S NIMIŽ SE MUZEAMUSÍ VYPOŘÁDAT

Muzeum Náchodska při této čin-nosti vychází z Koncepce digitaliza-ce movitého kulturního dědictví ve sbírkách muzejní povahy ve vlastnic-tví Královéhradeckého kraje a mu-zejních jevů pro období 2022–2030 vydanou ředitelem Muzea východ-ních Čech doc. Mgr. Petrem Gruli-chem, Ph.D. Tato koncepce je platná pro všechny sbírkotvorné instituce zřizované Královéhradeckým krajem. Nedílnou součástí tohoto dokumen-tu je Směrnice pro digitalizaci sbírko-vých předmětů Muzea Náchodska.

A jak probíhá digitalizace takového předmětu?

Před samotnou digitalizací projde předmět konzervátorským pracovi-štěm, kde příslušný pracovník pro-vede základní průzkum týkající se stavu předmětu, jeho vzniku a pou-žívání. Konzervátor navrhne vhodný postup konzervace vedoucí k ochra-ně předmětu a případně k úpravě prostředí, v němž je či bude předmět uchováván.

Po tomto ošetření putuje předmět k digitalizátorovi, který podle jeho velikosti zvolí místo pro digitalizaci – fotostůl pro menší předměty či po-zadí fotoplátna při větším rozměru předmětů. Fotografovaný objekt se aranžuje před/na pozadí a nasvítí se. Dokumentován by měl být v přiro-zené poloze. V opačném případě lze využít držáky, opěrky apod. Předmět je vyfocen minimálně pětkrát, z toho jedna fotografie je reprezentativní

(katalogová, ve vysoké kvalitě). Dal-ší tvoří sadu dokumentačních foto-grafií z různých pohledů (viditelné inventární číslo předmětu, měřítko, barevná stupnice).

Po této fotodokumentaci je předmět řádně pojmenován a posléze publi-kován na internetový portál eSbírky, kde si lze online prohlížet digitali-zované sbírkové předměty různých českých muzeí a galerií. Tento portál je digitálním prostorem nejen pro odborníky, ale i badatele a laickou veřejnost.

I když je digitalizace sbírkových předmětů náročný proces vyžadující dostatek času, preciznosti a v nepo-slední řadě moderního vybavení, je v zájmu každé kulturní instituce své fondy digitalizovat, neboť díky tomu budou předměty našeho kulturního dědictví přístupné všem zájemcům a z muzeí se stanou otevřené a inklu-zivní instituce.

Mgr. Eliška Borůvková

Cesty archeologie

Tento rok připravujeme výstavu archeologických nálezů ze záchran-
ných výzkumů, které probíhaly před
stavbou silnic v našem okrese. Silni-
ce protkly několik dřívějších zanik-
lých osídlení z různých období histo-
rie od pravěku po novověk.

Nejstaršími nálezy u nás jsou **pazou-
rky** (úštěpky kamenných nástrojů),
které lze najít na polích v místech,
kde přebývali nebo alespoň prochá-
zeli pravěcí lidé. V zemi se dají nalézt
i pozůstatky obydlí, míst sloužících

k těžbě materiálů například hlíny
(**hliník**) a objektů sloužících k řeme-
slné výrobě, nejčastěji pecí určených
k výpalu keramiky. Taková **pec** byla
nalezena na území obce Čáslavky.
Podle způsobu její stavby lze určit, že
staviteli byli Kelti. Ti na našem území
žili přibližně od roku 450 př. n. l. Byla
to velmi vyspělá kultura – lidé v této
době používali hrncířský kruh, odlé-
vali nástroje a dekorativní předmě-
ty z bronzu, obchodovali s Římem,
a dokonce měli i vlastní mince. V dal-

ším úseku u obce Hořenice bylo na-
lezeno i několik pravěkých keltských
hrobů.

Pro archeology jsou **hroby** nejcen-
nějším zdrojem informací o původ-
ních obyvatelích. Podle způsobu
pohřbení a hrobové výbavy, která se
skládala nejčastěji z osobních před-
mětů zemřelého jako jsou šperky,
keramické nádoby, zbraně a nástro-

je, se dá určit, v jakém období daný
člověk žil. V Dolanech se například
našlo **ranně středověké pohřebiště**
z 10. století. Kostí sice nebyly v dob-
rém stavu, ale našlo se u nich
množství zdobených skleněných ko-
rálků, kovových šperků a zbraní.

V naší historii však byly období, kdy
se pohřbívalo takzvané žárově (**žáro-**

vý hrob). Například u obce Svinišťany
byl nalezen velký hrob složený z ně-
kolika keramických nádob s pope-
lem zemřelého a dary.

Některé předměty nemusí být na
první pohled cenné, ovšem infor-
mace související s jejich umístěním

a určením staří a účelu jim mohou
dát úplně jinou hodnotu. Takovým
příkladem je i nález **menhiru** u Ří-
kova. Tento kámen nejspíše souvisel
s uctíváním božstev, protože byl na-
lezen ve velké kruhové jámě v osíd-
lení pravěkých lidí z doby bronzové.

Mgr. Kateřina Šichanová

Ze zeminy do vitríny: Zpracování archeologických nálezů

Archeologický výzkum odkrývá velké množství artefaktů, jejichž zpracování je časově náročný proces vyžadující spolupráci mnoha odborníků. Mezi nejčastější nálezy patří keramika, která se v Muzeu Náchodska zpracovává.

Země, po které denně chodíme, ukrývá mnoho zajímavých předmětů. Nejenže jsou krásné, ale také nám přibližují život našich předků. Cílem archeologického výzkumu je tyto nálezy prozkoumat a uchovat je pro budoucí generace. Lidé často vidí archeology přímo v terénu, ale zpracování nálezů v laboratoři nikoliv. Přitom, než se nalezený předmět dostane do vitríny, projde řadou dalších fází zpracování.

Co se nejčastěji nachází v zemi?

Zemina nejčastěji ukrývá keramiku, především v podobě střepů nádob. Dále pak zvířecí kosti. Častými nálezy jsou také kovové předměty a součásti staveb. V menším množství se dochovávají předměty z organických materiálů, jako je kůže a dřevo, které v půdních podmínkách podléhají rychlejší degradaci. Ze skla, které bylo dlouhou dobu vzácností, se vzhledem k jeho tenkému stavu většinou dochovávají silnější části nádob, jako je například nožka.

Laboratorní zpracování

Nálezy jsou v terénu tříděny podle materiálu a okolností nálezu. Poté jsou zabaleny do sáčků a uloženy do beden. Takto zabalený výzkum putuje do laboratoře, kde odborníci provádějí očištění a další zpracování. Předměty, které jsou pevné, lze očistit kartáčkem ve vodě. Jedná se

hlavně o keramiku, kosti a kámen. U těchto předmětů většinou nehrozí rozmočení. Zvláštní pozornost a specifický způsob zacházení a konzervace vyžadují předměty z kovů, skla

NEŽ SE NALEZENÝ PŘEDMĚT DOSTANE DO VITRÍNY, PROJDE ŘADOU DALŠÍCH FÁZÍ ZPRACOVÁNÍ

a kůže. Každý předmět vyžaduje jiný specifický postup. Společným cílem je u všech předmětů odstranit nečistoty a zvolit vhodné konzervační postupy, které zajistí jejich stabilitu pro vědecké účely a případné vystavování. V Muzeu Náchodska se tyto materiály, vzhledem k jejich menšímu množství, konzervují minimálně.

Restaurování keramiky

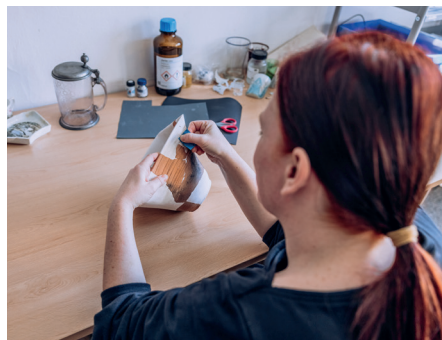
Zpracování keramických nálezů je časově náročné. Keramické nádoby se nejčastěji nacházejí v podobě fragmentů různých velikostí a pouze výjimečně se najde celá nádoba. Omyté střepy se rozloží na stůl a postupným přikládáním podle barevnosti a tvaru se dohledávají nádoby. Pravděpodobnost, že se ze všech střepů podaří najít a slepit celou nádobu, je velmi malá. Většinou se podaří slepit pouze několik střepů nebo částí nádob. Tyto nekompletní nádoby je potřeba zpevnit, aby nedocházelo k rozvolnění spojů při manipulaci. Proto u archeologických nálezů často vidíme doplňky z bílé sádry. V případě potřeby se tyto doplňky dobarvují, aby napodobily původní vzhled. Přesto musejí restaurátorské zásahy zůstat rozpoznatelné. Sádra musí kopírovat tvar nádoby bez domýšlení jiného tvaru. Pokud provádíme rekonstrukci celé nádoby, musí být zachovány alespoň dvě třetiny a celý profil nádoby. Samotný postup doplňování se skládá z nanášení řídké sádry na podložku a následného opracování do správného tvaru. Barevnost sádry je možné provést

v jednom tónu nebo napodobit barevné odlišnosti. Vždy je však potřeba namíchat barvu o odstín světlejší nebo tmavší, aby byly tyto doplňky patrné. Nedílnou součástí restaurování je fotodokumentace práce a sepsání konzervátorské zprávy. Materiály používané k restaurování musí být snadno odstranitelné, aby bylo možné zásahy v budoucnu odstranit nebo upravit bez poškození. Po dokončení restaurátorských prací je předmět opatřen inventárním číslem muzea a odborně zpracován archeologem. Takto zdokumentované archeologické nálezy jsou následně uloženy do depozitáře, odkud můžou být využity k dalšímu bádání nebo vystavení.

Archeologické předměty procházejí od svého nálezu, kdy jsou pokryté hlinou a korozními vrstvami, až po pečlivě restaurovaný exponát připravený k vystavení, velkou proměnou. A tak, až zavítáte na nějakou historickou výstavu, jejíž součástí tyto nálezy zpravidla bývají, můžete pozorovat, s jakým umem si restaurátoři poradili s jejich rekonstrukcí.

Mgr. Veronika Fišerová

Nákup položek numismatického charakteru

Na podzim minulého roku byly do muzea postupně získány zajímavé položky numismatického charakteru, které tak obohatily jeho sbírku.

Zakoupeny byly dvě nouzové poukázky (pomocné peníze v krizových obdobích) z Broumova, jež dosud ve fondech nebyly. Přitom právě místní poukázky tvoří v Muzeu Náchodska důležitou část papírových platidel.

Jedna z poukázek pochází z Bundesfestu pořádaného v roce 1921, přičemž na ní můžeme vidět vyobrazení města s klášterem. Bankovka má hodnotu padesát haléřů. Druhou je tříkrejcarová nouzovka z roku 1848.

Získána byla také řada odznaků. Odznaky patří v muzeu mezi numismatickými předměty k méně rozsáhlé řadě, v níž není obsažen kompletní soubor regionálních položek. Z tohoto důvodu bylo využito možnosti zakoupit hned několik druhů polických a broumovských zapichovacích odznaků, mezi které patří například dva se znakem Police nad Metují.

Koupěna byla také jedna mince, a to pamětní mince k výročí nejstarší zmínky o Náchodě roku 1254. Mince je v ochranném pouzdře zasazena

do pohlednice s náchodskými motivy, přičemž je celý předmět velice pěkně zachovaný. Tuto minci jsme neměli ani v jednom exempláři, je to tak jistě přínos pro naši sbírku. V aversu (na lící straně) je vyobrazen Hron, zakladatel města; v reversu (na rubové straně) pak znak města Náchoda.

Mgr. Adéla Věra Wagnerová

Rychtářská práva

Pod souslovím rychtářské právo se neskrývá žádný zákon či zákoník, ale symbol rychtářské moci, který dotýčný obdržel při nastoupení do úřadu. Kromě toho s ním také mohl rychtář zahajovat jednání a různé slavnostní sešlosti. Pojmenování pro tento předmět se kraj od kraje lišilo. Kromě označení právo se setkáme také s rychtářským palcátem, žezlem, žílou, nebo regimentem. Jeho používání se rozšířilo hlavně v raném novověku, ale setkat se s ním můžeme až do zrušení poddanství roku 1848.

Jan Karel Hraše popisuje rychtářské právo ve svých Dějinách Náchoda takto: „upleteno jest z pěti silných šlach, které potaženy jsou koží. Dolejší konec, jež rychtář držel v pravici, ozdoben jest jemnými řemínky.“ Právo však mohlo být vyřezáno, či vysoustruženo ze dřeva, anebo zhotoveno ze železa. Často pak mělo podobu lidské ruky.

Kromě náchodského práva, které je vystaveno v expozici Muzea Náchodska, se v depozitářích nacházejí i rychtářská práva z Police nad Metují (na fotografii dole) a Červené Hory (nahore). Polické má délku 55 centimetrů a jde o válcové právo potažené tmavou kůží. Z kůže světlejší jsou pak na něm vytvořeny tři prstence. Dva na obou koncích a jeden na rukojeti. Do naší sbírky se dostalo po zrušení Památníku města Police nad

Metují. Červenohorské právo je dlouhé 50 centimetrů a roku 1880 ho do muzejních fondů daroval sám zakladatel náchodského muzea Jan Karel Hraše. V téže době přibyl do sbírky města Náchoda i náchodské rychtářské právo.

První náchodský rychtář, kterého známe z historických pramenů, se jmenoval Jan Pipoň a svůj úřad zastával v letech 1442 až 1452. Ve středověku rychtář plnil nejen funkci, kterou bychom dnes nazvali policejní, ale disponoval i soudní pravomocí v případě menších deliktů, rozhodoval spory mezi sousedy, reprezentoval

obec a v rámci obce také hájil zájmy vrchnosti. Ručil za vybírání daní a do držování poddanských povinností. Dobová praxe vypadala následovně: v sobotu či (méně často) v neděli se sešli jednotliví rychtáři ve vrchnostenské kanceláři, kde jim úředník předal rozkazy, informace týkající se např. správy cest, robot apod. Tyto informace měl rychtář sdělit ve své rychtě, která mohla zahrnovat i více vesnic. Nejen při těchto příležitostech mohl rychtář svolávat sousedy pomocí rychtářského práva.

Mgr. Petr Šmíd

Cesta do pravěku Náchodska

Od června do prosince můžete navštívit výstavu Cesta do pravěku Náchodska, která vůbec poprvé prezentuje unikátní archeologické nálezy z významných silničních staveb v regionu. Zavede vás do života lidí od pravěku po středověk a představí vám nejen vzácné artefakty, ale i metody archeologického bádání.

Od června do prosince letošního roku můžete ve Výstavní síni v Náchodě navštívit výstavu s názvem Cesta do pravěku Náchodska. Ta vám představí bohaté archeologické nálezy, které byly získány během rozsáhlých záchranných archeologických výzkumů prováděných v rámci významných silničních staveb na Náchodsku, souvisejících zejména se stavbou dálnice D11 a silnice I/33. Tyto výzkumy umožnily archeologům nahlédnout do života lidí, kteří v oblasti žili v době od pravěku až po středověk.

Jedním z těchto výzkumů byl záchranný archeologický výzkum na silniční přeložce I/33 – obchvatu Jaroměře, kterého se Muzeum Náchodska účastnilo v roce 2021. Na výzkumu pracovali muzejní archeologové ve spolupráci s kolegy z Centra terénní archeologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové a společnosti EUROVIA CS. Během těchto rozsáhlých akcí byly objeveny cenné artefakty dokumentující osídlení lokalit od pravěku až po středověk.

Výstava Cesta do pravěku Náchodska je první příležitostí, kdy jsou tyto nálezy prezentovány veřejnosti. Návštěvníci si mohou prohlédnout nejen samotné archeologické arte-

fakty, ale také se dozvědět více o metodách archeologického výzkumu a významu jednotlivých lokalit. Výstava nabídne bohatý obrazový materiál, včetně fotografií a kreseb, které přiblíží nálezy a jejich kontext. Co se týče samotných archeologických nálezů, tak si můžete prohlédnout nejen keramické fragmenty a nádoby, ale i korálky nebo kovové nástroje a šperky.

Součástí výstavy bude také několik odborných přednášek v rámci cyklu Muzejních sedánků, během kterých nejen muzejní archeologové přiblíží posluchačům detaily své práce a význam jednotlivých objevů a lokalit. Přednášky budou vhodné jak pro odbornou, tak laickou veřejnost a poskytnou hlubší vhled do archeologických výzkumů na Náchodsku.

Výstava nabízí jedinečnou příležitost nahlédnout do dávné historie našeho regionu. Na její přípravě se kromě odborníků z řad Muzea Náchodska podíleli také jejich kolegové z Univerzity Hradec Králové, Muzea východních Čech v Hradci Králové i společnosti ARCHAIA, z. ú. Přijďte objevit minulost Náchodska a prozkoumat fascinující svět archeologie!

Tomáš Menec

Publikace k výstavě

Muzeum Náchodska vydává periodické i neperiodické publikace, které prezentují činnost a odbornost muzea. Posledním takovým počinem je publikace Cesta do pravěku Náchodska, která vznikla jako doprovodný katalog ke stejnojmenné výstavě. Kniha přináší ucelený pohled na archeologické objevy z významných silničních staveb posledních let, zejména záchranného archeologického výzkumu na obchvatu Jaroměře.

Publikace seznamuje čtenáře s nálezy z období pravěku až raného středověku, které byly získány na sedmi katastrálních územích – Hořenice, Časlavky, Jaroměř, Dolany, Sviništany, Říkov a Vysokov. Obsahuje fotografie, detailní kresby i odborné komentáře, čímž nabízí unikátní možnost nahlédnout do minulosti regionu.

Katalog je určen jak odborníkům, tak i široké veřejnosti. Slouží nejen jako průvodce výstavou, ale i jako samostatný zdroj informací o archeologickém bohatství Náchodska a zároveň prezentuje rozsáhlou archeologickou sbírku Muzea Náchodska. Tím navazuje na předchozí muzejní katalogy a přispívá k popularizaci archeologie i muzejní práce.

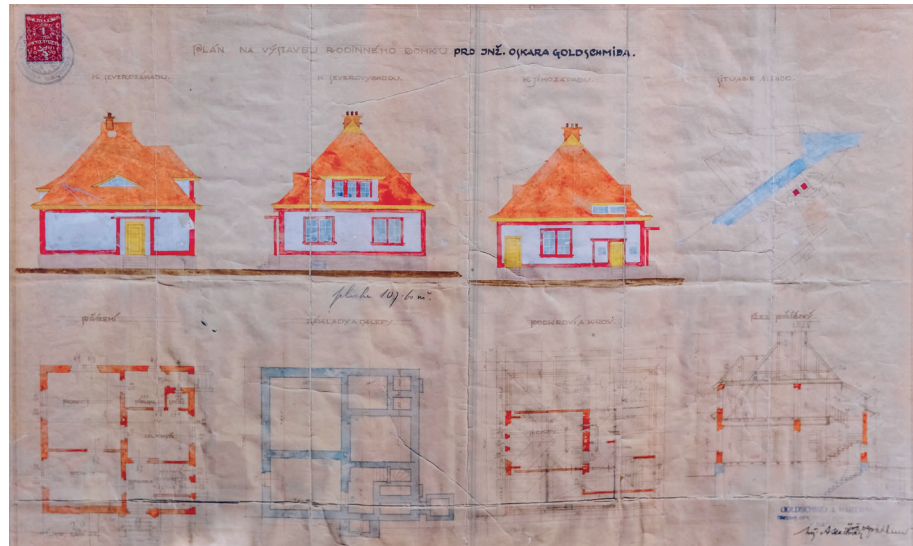

Goldschmid a Hartman: Stavební inženýři a stavitelé v Náchodě

Jak vypadá město, když se na něj podíváme jinýma očima? Každý den míváme budovy, které považujeme za samozřejmou součást Náchoda, aniž bychom si uvědomovali jejich architektonickou hodnotu a historický kontext. Výstava o tvorbě stavitelů Antonína Hartmana a Oskara Goldschmida otevírá cestu k poznání této skryté krásy.

Stavební a projektantská firma Goldschmid & Hartman výrazně ovlivnila podobu Náchoda především v období první republiky. Ve spolupráci s významnými architekty své doby, jako byli Adolf Loos nebo Pavel Janák, se tyto stavitelé podíleli na vzniku budov, které dodnes utvářejí podobu města. Jejich práce zahrnuje nejen soukromé vily, například Löwenbachovu či Hartmanovu vilu, ale i významné veřejné a společenské stavby. Mezi ně patří Jiráskovo koupaliště, vlaková zastávka ve Starém Městě, spořitelna nebo činžovní a obchodní domy na Kamenici.

Výstava však přináší více než jen seznam realizovaných staveb. Návštěvníci mají možnost nahlédnout do dosud nepublikovaných archivních materiálů – historických fotografií, náčrtů a stavebních plánů. Vedle postavených budov jsou k vidění také návrhy nerealizovaných projektů, jako je soutěžní návrh náchodské

sokolovny či úprava náchodského zámku.

Díky mezioborové spolupráci historiků, architektů a odborníků na kulturní dědictví výstava přibližuje nejen estetické a technické kvality staveb, ale i jejich sociální a kulturní význam. Zásadním tématem je role architektury ve společnosti – myšlenka, která byla důležitá i pro samotné stavitelé. Hartman a Goldschmid nevnímali svou práci pouze jako estetickou či technickou disciplínu, ale také jako prostředek ke zlepšení životních podmínek obyvatel Náchoda.

Součástí výstavy jsou i medailony obou stavitelů a snaha zmapovat většinu realizovaných staveb jejich firmy. Cílem je podnítit další badatele i veřejnost k hlubšímu poznávání architektonického dědictví města.

Výstava Goldschmid a Hartman: Stavební inženýři a stavitelé v Náchodě není jen expozicí pro milovníky architektury, ale výzvou pro každého, kdo chce lépe poznat místo, ve kterém žije. Přijďte si prohlédnout Náchod jinýma očima! Výstava je otevřena ve Výstavní síni Muzea Náchodska do 11. května.

Tomáš Menec

Záznam muzejních sedánků

Zajímají vás naše přednášky, ale ne vždy máte čas si je přijít poslechnout? V tom případě pro vás máme řešení! Nově si totiž můžete pustit záznam vybraných přednášek online z pohodlí domova.

V současné chvíli je dostupný záznam přednášky Milana Jíchy o historii Kruhu výtvarníků v Náchodě, Jany Pavlové o stavební a projektantské firmě Goldschmid a Hartman, a také podívání Jana Tůmy

o lidové zbožnosti na česko-kladském pomezí.

Doufáme, že vám tato forma záznamu bude vyhovovat. V případě jakýchkoli připomínek či návrhů na vylepšení nám můžete napsat na e-mail pr@muzeumnachodska.cz.

Všechny záznamy naleznete na našich webových stránkách www.muzeumnachodska.cz/muzejni-sedanky.

Nová divadelní expozice pro rodiny s dětmi

V hronovském Jiráskově muzeu vznikla nová interaktivní expozice pro rodiny s dětmi. V herně inspirované příběhem Pana Johaneše si návštěvníci vyzkouší nejen roli herců, ale i dalších divadelních profesí.

Na konci loňského roku jsme v Jiráskově muzeu v divadle v Hronově připravili zcela novou interaktivní expozici, která hravou formou přibližuje svět divadla. Tato herna, určená zejména rodinám s dětmi, zve malé návštěvníky k objevování divadelních profesí i k vlastnímu tvůrčímu hraní. Inspirací pro expozici se stala Jiráskova hra Pan Johanes, která čerpá z lidových báchorek o tajemném vládcí Krkonoš Rýbrcoulovi a jeho sousedce Kačence z Orlických hor.

A co všechno u nás zažijete? Vyzkoušíte si různé formy divadla a stanete se na chvíli herci, režiséry nebo tvůrci vlastních příběhů. V loutkovém

divadle si zahrajete vlastní pohádku nebo vymyslíte zajímavý příběh, ve stínovém divadle zase budete pracovat se světlem a fantazií. Připraveno je také maňáskové divadlo, takže fantazii se meze nekladou.

Herna dětem nabídne nejen prostor pro hru, ale také je hravou formou seznámí s tím, jak vzniká divadelní představení. Dozvědí se, jakou roli hrají režiséři, osvětlovači nebo třeba divadelní technici.

Projekt vznikl za podpory Královéhradeckého kraje díky Kreativním voucherům pro kulturní dědictví.

Tomáš Menec

Živoucí pomezí

V loňském roce jsme poprvé vyrazili objevovat Kladské pomezí a Broumovsko jinak – skrze tematické workshopy přímo v krajině. Během šesti setkání jsme se společně toulali zapomenutým údolím u Čermné, poznávali místní přírodu s přírodovědcem Janem Ježkem, nahlíželi do historie válečných střetů 18. a 19. století nebo naslouchali zvukům krajiny. Cílem projektu bylo podpořit vztah

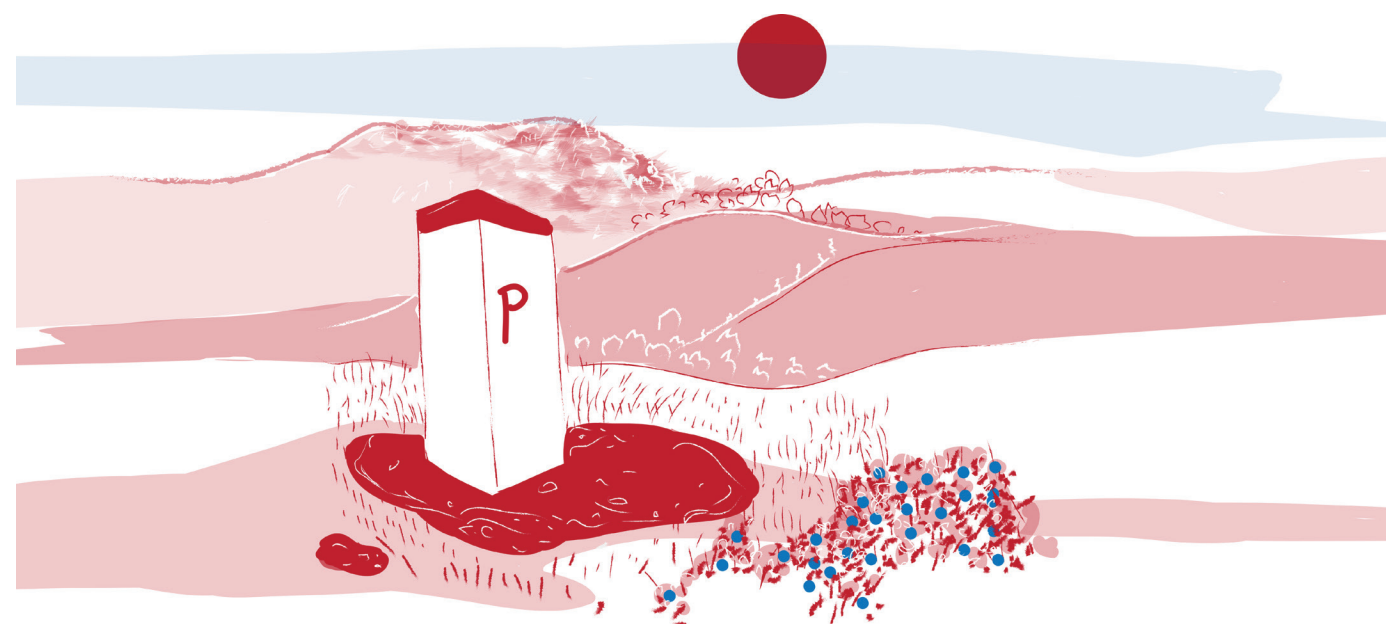
k místu, kde žijeme, a ukázat, že i dobře známé lokality mohou překvapit a odhalit nám své skryté krásy.

Díky velkému zájmu a pozitivním ohlasům pokračujeme i letos. Opět se vydáme do lesů, údolí a na kopce, abychom společně objevovali skrytá zákoutí našeho regionu. První letošní workshop se uskuteční 26. dubna. Petr Šmíd nás provede magic-

kou krajinou kolem Stárkova, kde se snoubí dávná historie s jedinečnou přírodní scénérií.

Podrobnosti o celém projektu, jednotlivých workshopech i možnost registrace najdete na www.muzeumnachodska.cz/zivouci-pomezí. Přidejte se k nám a objevte krásy regionu z nové perspektivy!

Tomáš Menec

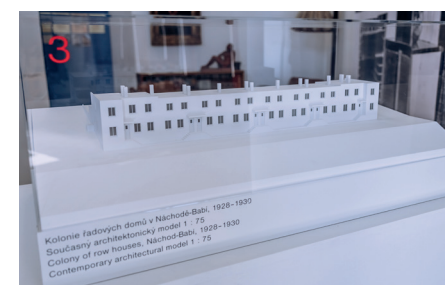

Akce a výstavy

I v letošním roce chystáme celou řadu zajímavých workshopů, výstav a přednášek. V Náchodě se můžete těšit na archeologickou výstavu nebo oblíbený cyklus muzejních sedánků, v Hronově vás čeká oblíbená Divadelní laboratoř nebo výstava o architektu Freiwaldovi. V Polici nad Metují se uskuteční tradiční noční prohlídky a dny řemesel.

Po celý rok vás čeká pestrý program plný výstav, workshopů, přednášek i vzdělávacích akcí. Ať už vás zajímá historie, umění nebo archeologie, v nabídce Muzea Náchodska si určitě najdete to své!

Ve Výstavní síni v Náchodě můžete až do 11. května navštívit výstavu **Goldschmid a Hartman: Stavební inženýři a stavitelé v Náchodě**, která mapuje činnost této významné firmy zejména v období první republiky. Od 14. června ji vystřídá archeologická výstava **Cesta do pravěku Náchodska** s unikátními nálezy objevenými při silničních stavbách v regionu. Výstavu doplní několik přednášek, které budou uspořádány v rámci cyklu **Muzejních sedánků**.

V Broučkově domě je do 4. května k vidění **členská výstava obrazů spolku AMAG** v rámci Náchodského výtvarného jara. Poté ji nahradí výstava věnovaná konci druhé světové války v Náchodě. Nezapomeňte si také zapsat do kalendáře **Mezinárodní den archeologie**, který již tradičně připadá na třetí říjnovou sobotu (18. října) a bude úzce propojen s výstavou ve Výstavní síni.

Ani Pevnost Dobrošov nezůstane pozadu! Čekají vás tradiční **noční prohlídky** za speciálního osvětlení (4. a 31. července), **Netopýří noc** (12. září) nebo **Světla nad bunkry** (20. září). Novinkou je letos **pletení pomlázek** (18. dubna). Během sezóny se můžete těšit i na tematické výstavy a přednášky – podrobnosti najdete na www.pevnost-dobrosov.cz.

V Hronově vás zveme na oblíbené akce **Velikonoce a Vánoce v Jiráskově rodném domku**. Výstavní program nabídne expozice o archi-

tektu Jindřicha Freiwaldovi, Josefu Čapkovi i konci druhé světové války v Hronově. Od 4. do 8. srpna proběhne **Divadelní laboratoř**, součást doprovodného programu festivalu Jiráskův Hronov. Po celou sezónu pro vás budeme připravovat **workshopy výroby ručního papíru**, které realizujeme i jako edukační program pro školy a zájmové skupiny. Letošní novinkou v Hronově je **Mezinárodní den muzeí a galerií** (18. května), kdy budou propojeny všechny tři muzejní pobočky a připraven bohatý program pro děti i dospělé.

V Polici nad Metují se můžete těšit na **noční prohlídky kláštera** v červenci a srpnu a také v rámci celostátní akce **Noc kostelů**. Během polické pouti ožije Stará škola Dřevěnka řemeslnými dílnami, kde se dozvíte, jak se kdysi na Policku žilo.

Podrobnosti o jednotlivých akcích a aktuální program najdete na www.muzeumnachodska.cz. Přijďte si užít bohatou nabídku Muzea Náchodska!

Tomáš Menec

Kalendář vybraných akcí

Goldschmid a Hartman

14. února až 11. května
Výstava

Členská výstava spolku AMAG

4. dubna až 4. května
Výstava

Mezinárodní den muzeí a galerií

18. května
Akce pro veřejnost

Cesta do pravěku Náchodska

14. června až 31. prosince
Výstava

Noční prohlídky Pevnosti

4. a 31. července
Komentované prohlídky

Divadelní laboratoř

4. až 8. srpna
Akce pro veřejnost

Noční prohlídky Kláštera

Červenec a srpen
Komentované prohlídky

Netopýří noc

12. září
Akce pro veřejnost

Mezinárodní den archeologie

18. října
Akce pro veřejnost

Aktuální program naleznete na www.muzeumnachodska.cz

Broučkův dům

Masarykovo náměstí 18, 547 01 Náchod

Výstavní síň Muzea Náchodska

Tyršova 247, 547 01 Náchod

Klášter v Polici nad Metují

Komenského náměstí 1, 549 54 Police nad Metují

Stará škola Dřevěnka

Hvězdecká 15, 549 54 Police nad Metují

Pevnost Dobrošov

Dobrošov 97, 547 01 Náchod

Jiráskův rodný domek

Jiráskova 90, 549 31 Hronov

Jiráskovo muzeum v divadle

Náměstí Čs. armády 500, 549 31 Hronov

Stará papírna – Čapkův mlýn

Jungmannova 107, 549 31 Hronov

Náchodské muzejní noviny 1 | 2025

Registrováno MK ČR pod číslem E 21910

Vydává:

Muzeum Náchodska, Masarykovo náměstí 1, 547 01 Náchod

+420 491 423 248, info@muzeumnachodska.cz, www.muzeumnachodska.cz

Editoři:

Eliška Borůvková, Tomáš Menec, Mariana Poláková

Autoři článků:

Jakub Benko, Eliška Borůvková, Veronika Fišerová, Tomáš Menec, Miroslav Pleska, Kateřina Šichanová, Petr Šmíd, Adéla Věra Wagnerová

Grafické zpracování:

Tomáš Menec, Kateřina Šichanová

Ilustrace:

Kateřina Šichanová

Fotografie:

Veronika Fišerová, Tomáš Menec, Archiv Muzea Náchodska, Archiv Městského muzea Nové Město nad Metují